

Folketingets Udvalg for Forretningsordenen
Christiansborg

13. marts 2017

Svar på Udvalget for Forretningsordenens spørgsmål nr. 10 (L 100) af 3. marts 2017 stillet efter ønske fra Pelle Dragsted (EL)

Spørgsmål

Vil ministeren indhente en ny vurdering fra Justitsministeriet om, hvorvidt det er en holdbar antagelse, at det vil kunne indebære ekspropriation, hvis lovforslaget ændres, således at den ændrede pensionsalder også vil gælde med hensyn til ministres allerede optjente pension, jf. ministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1 til lovforslaget, henset til, at det notat af 30. maj 1995 fra Justitsministeriet, som ministeren har henvist til og vedlagt sin besvarelse af spørgsmålet, blev til i forbindelse med overvejelser om indførelse af en ministerpensionsalder på 60 år – hvor den daværende regel var, at tidligere ministre fik ventepenge i 2 år og herefter ministerpension, uanset deres alder – mens der nu er tale om et forslag om at hæve pensionsalderen fra efterlønsalderen til folkepensionsalderen, og vil ministeren sikre, at det i den forbindelse belyses, om det kan have betydning for spørgsmålet, at der dengang var fuldt sammenfald mellem kredsen af fungerende ministre og kredsen af personer, der havde en optjent, men endnu ikke aktualiseret pensionsret, mens det ikke længere er tilfældet, jf. notatets pkt. 6.4.?

Svar

Jeg har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet følgende bidrag fra Justitsministeriet:

”1. Som det fremgår af finansministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1, som spørgeren henviser til, blev spørgsmålet om forholdet til grundlovens § 73 om ekspropriation forelagt Justitsministeriet. Justitsministeriet kan henvise til, at det af bemærkningerne til udkastet til ændringsforslag i besvarelsen fremgår, at den foreslåede udskydelse af udbetalingstidspunktet for optjent egenpension vil kunne indebære et ekspropriativt indgreb omfattet af grundlovens § 73.

2. Efter Justitsministeriets opfattelse har forskellen mellem den foreslåede ændring af de gældende regler og den ændring af de dagældende regler, der blev vurderet ved justitsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 7 af 31. januar 1995 fra Folketingets Udvalg for Forretningsordenen (Alm. del – bilag 34), ikke afgørende betydning for spørgsmålet om, hvorvidt den udskydelse af udbetalingstidspunktet, som spørgeren henviser til, vil kunne indebære et ekspropriativt indgreb. Om baggrunden herfor kan oplyses følgende:

Grundlovens § 73, stk. 1, har følgende ordlyd:

”§ 73. Ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning.”

Selvom en rettighed er beskyttet af grundlovens § 73, betyder det ikke uden videre, at ethvert indgreb i rettigheden har karakter af ekspropriation (”afståelse”). Der kan således foretages en række indgreb i beskyttede rettigheder, uden at der af den grund er tale om ekspropriation. Der tales i så fald om erstatningsfri regulering.

Afgørelsen af, om der er tale om ekspropriation eller erstatningsfri regulering, beror efter retspraksis på et samlet skøn over indgrebets beskaffenhed, jf. Max Sørensen, Statsforfatningsret, 2. udg. ved Peter Germer (1979), side 412 f., Alf Ross, Dansk Statsforfatningsret, 3. udg. ved Ole Espersen (1980), side 665 ff, og Jens Peter Christensen m.fl., Grundloven med kommentarer (2015), side 459f. Som momenter, der må tillægges betydning ved udøvelsen af dette skøn, peges navnlig på indgrebets formål, i hvilken grad indgrebet er generelt eller konkret (herunder om det rammer mange eller få rettighedshavere), indgrebets intensitet, om indgrebet angår en fremtidig eller en aktuel råden, og om der er tale om en tilintetgørelse af rettigheden eller en overførelse til andre fysiske eller juridiske personer. Også den lovgivningstradition, der i øvrigt er på det pågældende område, tillægges betydning ved bedømmelsen af indgrebets karakter.

Det her omhandlede indgreb vil ramme en mere begrænset kreds af personer med en optjent ret til egenpension end det forslag, der var genstand for Justitsministeriets vurdering i 1995. I forhold til kriteriet generelt/konkret taler dette principielt i højere grad for at anse indgrebet for ekspropriativt. Hertil bemærkes dog, at der i forvejen er tale om regulering med virkning for en begrænset kreds af personer, og der kan således ikke antages at være tale om en afgørende forskel.

For så vidt angår intensitetskriteriet, er antallet af personer, der omfattes af et indgreb, ikke afgørende for vurderingen, f.eks. således, at hvis indgrebet rammer få personer, så er det ikke intensivt. Det forhold, at en relativt set mere begrænset kreds af personer vil blive ramt af det forslag, som spørgeren henviser til, har således ikke betydning for vurderingen af indgrebets intensitet over for den enkelte person, der har optjent ret til ministerpension. Som anført i besvarelsen af spørgsmål nr. 1 vil den foreslåede udskydelse af udbetalingstidspunktet for optjent egenpension efter omstændighederne kunne udgøre et ganske intensivt indgreb i rettigheder, der nyder beskyttelse efter grundlovens § 73.

På den anførte baggrund finder Justitsministeriet ikke, at de forhold, som spørgeren henviser til, giver anledning til en ændret vurdering af, at den udskydelse af udbetalingstidspunktet for optjent egenpension, der blev behandlet i

besvarelsen af udvalgets spørgsmål nr. 1, vil kunne indebære et ekspropriativt indgreb ("afståelse") omfattet af grundlovens § 73."

Jeg kan henholde mig til det af Justitsministeriet anførte.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister